

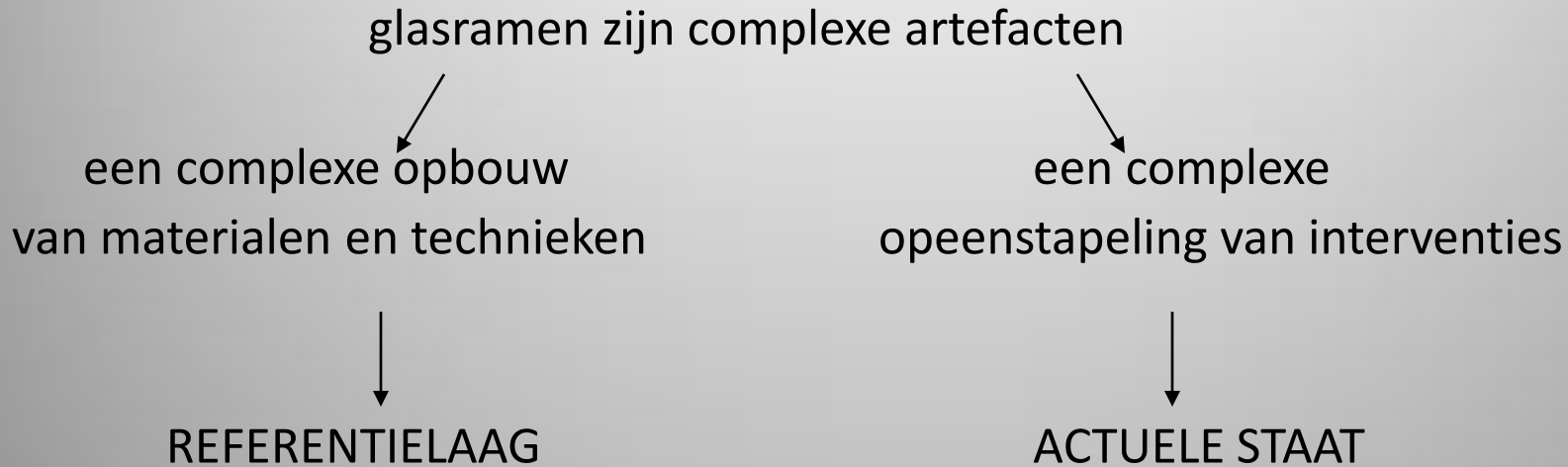
Het kalvarieraam in het Kasteel van Rumbeke.
Sinds de creatie in de 15de eeuw, minstens 7
keer onder handen genomen... . Nu voor de
eeuwigheid gerestaureerd ?

Prof. Dr. Joost CAEN

Inleiding

- Probleemstelling:

- Doel: referentielaag en opeenvolgende interventies juist detecteren met het oog op correctere conservatie-restauratie
- Methode: *interdisciplinaire* aanpak vs. *unilaterale* of *multidisciplinaire* aanpak

Interdisciplinaire aanpak

Een *interdisciplinaire* aanpak is nodig om de verschillende lagen in een glaskunstwerk correct te onderscheiden én aldus ook de referentielaag te ontdekken:

- Onderzoek van archieven en andere bronnen
- Visueel onderzoek van glasramen
- Chemische analyse van glas en glasverven
- Reproductie van historische materialen en technieken

Slechts op basis van een degelijk interdisciplinair onderzoek kan een correcte conservatie-restauratiebehandeling aangepakt worden.

Een onderzoek naar de complexe 'gelaagdheid' van een glasraam

Het Caesterekasteel te Rumbeke (Roeselare) in z'n huidige toestand.
Het glasraam bevindt zich in de oostgevel van de huiskapel.

Een overzicht van de 'gelaagdheid': Kalvarieraam Kasteel Rumbeke - ca.1477, ca.1535 en 1887

Het glasraam in zijn huidige vorm vertoont drie belangrijke fases:

- Kernraam: ca. 1477
- Triomfboog: ca. 1535
- Tekstboord en inkorting: 1887

'Restauraties' werden uitgevoerd in:

- ca. 1535
- 18de eeuw
- 1887 (én fragmentenramen)
- na WO I
- tussen 1943 en 1965
- 1966
- 1968 (buitenbeglazing)
- (1991) 1995 - 1996

De grafelijke familie T. de Thiennes en hoogwaardigheidsbekleders ca. 1535 (Privé Coll., Brussel)

Het glasraam in de oostgevel is te ontwaren tussen het gebladerte van de bomen.

Oudste foto-opnames

Foto H. Hoste (1911 – 1912), na
ingreep A. Verhaegen in 1887

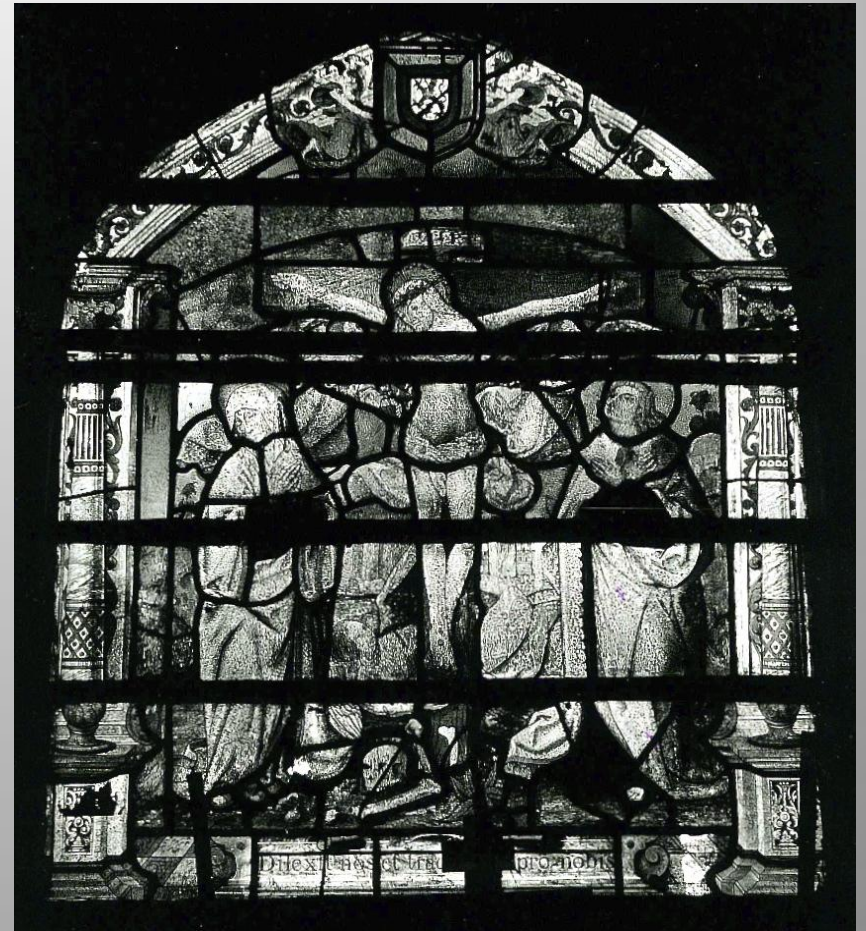

Foto K.I.K. (1943)

Recentere foto-opnamen

Foto J. Demeester (1965 – 1966)

Foto J. Caen (1989)

Kruisiging - Kasteel Rumbeke

ca.1477 en ca.1535

Toestand in 1989 voor de laatste restauratie

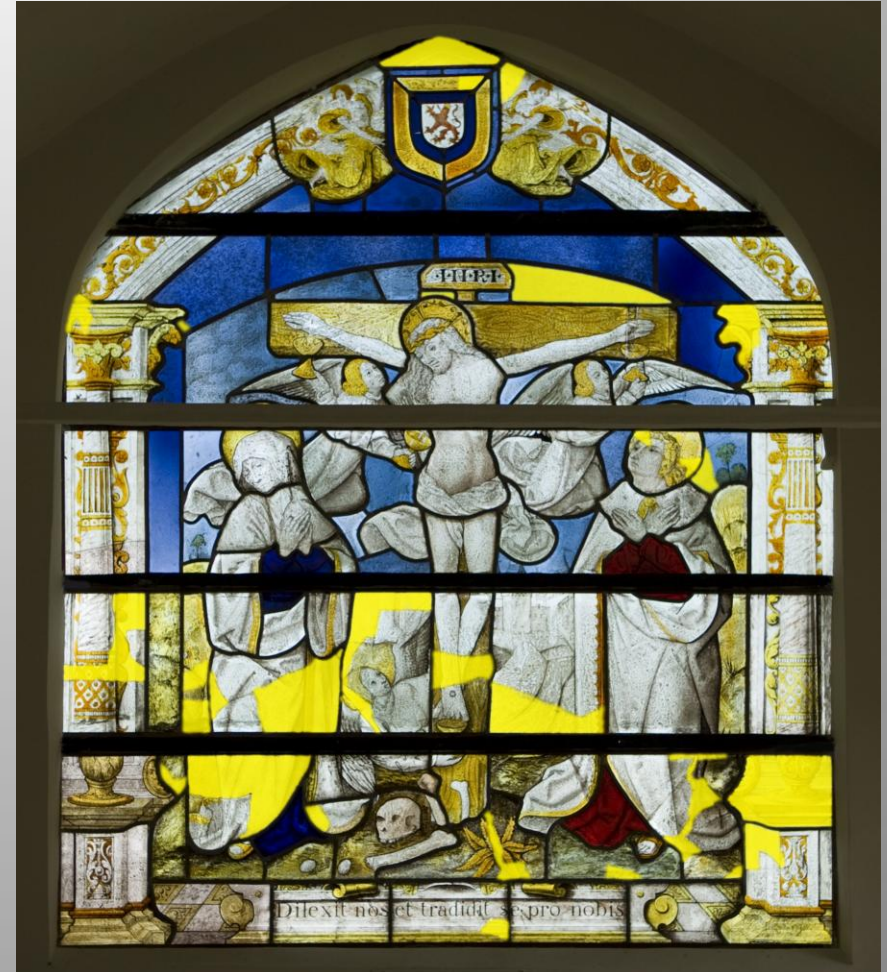
Huidige toestand

Kruisiging - Kasteel Rumbeke

ca.1477 en ca.1535

Actuele staat

Recente interventies: 1995 - 1996

Kruisiging - Kasteel Rumbeke

ca.1477 en ca.1535

Actuele staat

Eerdere interventies XX^{ste} eeuw

Kruisiging - Kasteel Rumbeke

ca.1477 en ca.1535

Actuele staat

Interventies XIX^{de} eeuw (1887)

Kruisiging - Kasteel Rumbeke

ca.1477 en ca.1535

Actuele staat

Interventie XVIII^{de} eeuw (?)

Kruisiging - Kasteel Rumbeke

ca.1477 en ca.1535

Actuele staat

Interventie ca.1535

Kruisiging - Kasteel Rumbeke

ca.1477 en ca.1535

Actuele staat

'Origineel' glasraam ca.1477

Conclusies

- De actuele staat van het glasraam ziet er telkens complexer uit dan aanvankelijk aangenomen. Een gestaag proces van interdisciplinair onderzoek is dus nodig om de actuele 'gelaagde' staat te begrijpen en de juiste conservatie-restauratiekeuzes te maken.
- De referentielaag én de latere interventies worden dikwijls onvoldoende correct herkend, net door de aanwezigheid van talrijke interventies, maar tevens door een gebrek aan kennis over het initieel productieproces en de aanmaakwijze van de vervangen glasstukken. Dit leidt vaak tot gevaarlijke en destructieve behandelingsvormen.
- De conservator-restaurator en zijn interdisciplinair team moet zich immer bewust zijn van de 'gelaagheid' en zij dienen telkens opnieuw op een evenwichtige en doordachte wijze de aanpak af te bakenen.
- De evolutie in de ontwikkeling en toepassing van materialen en technieken wordt duidelijker door het simultaan integreren van de studie van teksten, de chemische analyses, het visueel onderzoek en, eventueel, door de reproductie van historische materialen en technieken.
- Een interdisciplinaire aanpak leidt tot ruimere kennis, correctere diagnoses en verbeterde conservatie-restauratiebehandelingen.